

ONTWIKKELING IN ROLLEN EN RELATIES

(doorontwikkeling burgerparticipatie)

We hebben in Cranendonck de laatste jaren mooie stappen gezet. We hebben de transitie in het sociaal domein afgerond en zijn de transformatie naar een samenleving waarin “omzien naar elkaar de norm is”, gestart. We hebben geïnvesteerd in een stevige positie in de A2-samenwerking en in Brainport. We hebben geïnvesteerd in de groene en rustieke omgeving die Cranendonck zo kenmerkt als fijne plek om te wonen en te leven. We hebben ons op het gebied van duurzaamheid ambitieuze doelen gesteld, omdat we ons realiseren dat het hard nodig is om ons gebruik van energie en grondstoffen te wijzigen. Er ligt een stevig fundament voor goed leven in deze zelfbewuste Brabantse gemeente.

Wat we meer en meer ontdekten op de weg die we hebben bewandeld, is dat er een fundamentele verandering in de samenleving aan de gang is. Er doen zich ontwikkelingen voor op allerlei terreinen van de samenleving die ons gangbare denken en doen ter discussie stellen: demografische ontwikkelingen, een toenemende zorgvraag, uitputting van grondstoffen, aantasting van natuur en milieu, groei van onzekerheden op allerlei terreinen. Ook in Cranendonck zijn er gelukkig verschillende aanzetten om nieuwe wegen te vinden voorbij het gangbare denken en doen.

Deze veranderende samenleving vraagt niet om een overheid die alle problemen als overheidsproblemen beschouwt en zich daarmee als een gulzige overheid profileert. Wat ook niet nodig is, is een neutrale overheid.

Wat wel nodig is, is een bescheiden en bedachtzame overheid die zich realiseert dat dorpen met hun inwoners met betrekking tot bovenstaande vraagstukken heel goed in staat zijn om na te denken over en invulling te geven aan wat dit betekent voor hun eigen toekomst.

Wat nodig is, is een overheid die ervoor kiest om de identiteit van de dorpen in Cranendonck als uitgangspunt te nemen en die zich hierbij realiseert dat de overheid en/of maatschappelijke organisaties aanvullend zijn. Deze drie partijen – de dorpen, maatschappelijke organisaties en de gemeente Cranendonck zijn als het ware bondgenoten die met elkaar vanuit hun eigen positie en verantwoordelijkheid werken aan het gedeelde verlangen van een Cranendonck waarin inwoners, ondernemers en organisaties voorop staan en waarin er ruimte is voor hun waardevolle ideeën en inbreng.

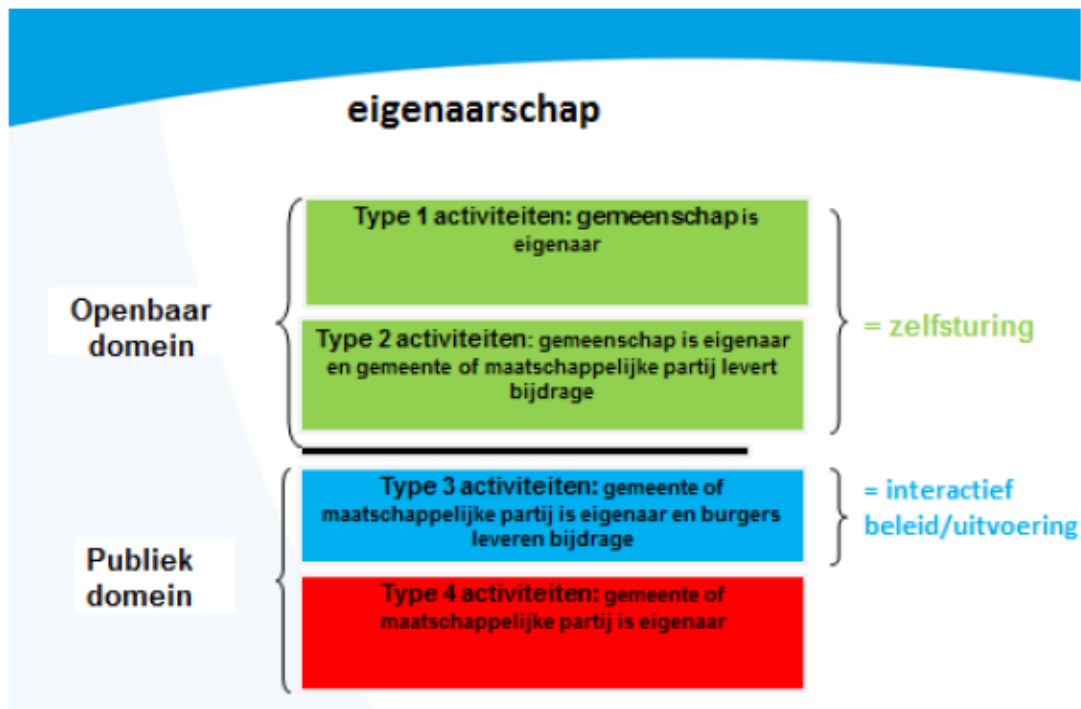
Wat vraagt dit van ons?

- Dit vraagt dat we als overheid rolzuiver zijn, dus scherp kijken wanneer we wel en wanneer we niet aan zet zijn
- Dit vraagt dat we als overheid investeren in volwassen relaties met de inwoners in de dorpen en investeren in gemeenschapsontwikkeling
- Dit vraagt om een overheid die de eigen ambities temporeert, omdat deze ambities niet altijd helpend zijn in het proces van deze gemeenschapsontwikkeling.

Rolzuiverheid

We dragen met de dorpen en maatschappelijke organisaties, allen nadrukkelijk vanuit een eigen verantwoordelijkheid, bij aan een Cranendonck waarin het nu en in de toekomst goed leven is. Dat is voor ons de manier waarop we het samen doen in Cranendonck. Niet te klef, niet de ruimte van elkaar innemend, maar vanuit een volwassen relatie, met respect voor elkaars positie en verantwoordelijkheid.

Wat ons helpt bij het zuiver kiezen van een overheidsrol is onderstaand denkkader. Dit denkkader helpt bij het bepalen van het eigenaarschap van activiteiten, en bepaalt daarmee tevens welke van de drie overheidsrollen ingezet moet worden.

Het meest wezenlijke element van dit denkkader is de streep die staat tussen de onderste groene balk en de blauwe balk. Deze streep markeert namelijk de grens tussen het openbaar domein en het publiek domein; de grens tussen leefwereld en systeemwereld. En daarmee ook de grens tussen het domein waar de overheid het uiteindelijk voor het zeggen heeft en het domein waar de overheid 'niet meer' dan een betrokken en betrouwbare partner is.

Er worden in het denkkader vier typen activiteiten onderscheiden, met daaraan gekoppeld het eigenaarschap. De rol die de burger heeft in type 1 en 2 noemen wij *zelfsturing* en de rol die type 3 reflecteert noemen wij *burgerparticipatie*. Wij maken een duidelijk onderscheid!

Het zijn van een rolzuivere, bescheiden overheid vraagt leren en ontwikkelen. Van ons allemaal. Op alle niveaus.

Volwassen relaties

We zijn als overheid in vaak ingewikkelde relaties met (groepen) inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties beland. Relaties waarin 'men' vindt dat de overheid het panacee is voor de oplossing van alle maatschappelijke problemen. En waarin wij als overheid die verantwoordelijkheid – soms bedoeld, soms onbedoeld – gretig op ons nemen. Het zorgt voor een situatie waarin de gemeenschap vooral met de neus naar de gemeente toe staat, in plaats van dat ze bezig is met de vraag op welke wijze zij zelf richting en inhoud kan geven aan haar eigen toekomst. Dat werkt niet.

Wij willen bijdragen aan een volwassen relatie met de gemeenschap waarvoor wij aan het werk zijn. Dit betekent dat we duidelijk zijn over waar wij wel en niet van zijn, dat we 'nee' durven te verkopen en dat we de ander de ruimte geven zichzelf te ontwikkelen. Ten aanzien van dit laatste gaan wij nadrukkelijk investeren in gemeenschapsontwikkeling, bij voorkeur ondersteund door onafhankelijke opbouwwerkers.

Met deze aanpak positioneren de dorpen en inwoners zich meer gelijkwaardig ten opzichte van de gemeente en zullen dan ook vanuit een gevoeld partnership op een natuurlijke wijze hun invloed laten doen gelden op het door de gemeente te voeren beleid. De duidelijkheid over eigenaarschap biedt ook helderheid over waar de gemeente, inwoners en maatschappelijke organisaties van zijn en -niet van zijn. Waardoor we veel adequater op kunnen pakken of toe kunnen voegen waar nodig. De betrokkenheid van de inwoners op de gedeelde verlangens van de gemeente Cranendonck zal hierdoor sterk toenemen.

Temporisering van ambities

Cranendonck is een gemeente met stevige ambities. Nu maken wij als Cranendonck de principiële en fundamentele keuze om aanvullend te zijn aan de vermogens en ambities van de dorpen. Deze keuze maakt dat wij onze ambities en het tempo waarin wij hier uitvoering aan geven moeten aanpassen op de ambities van de dorpen en het tempo waarin zij uitvoering geven aan de eigen ambities. Temporisering van onze eigen ambities is dus op zijn plaats, juist gelet op onze eigen ambitie om vanuit de samenwerking met (groepen) inwoners en bedrijven het beleid en de uitvoering daarvan voor Cranendonck nog beter te maken.

Randvoorwaarden

We doen het samen in Cranendonck. Ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid en positie. Waartoe het communicatief proces gaat leiden dat we nu met elkaar – dorpen, maatschappelijke organisaties en de gemeente – ingaan kunnen we nu nog niet exact duiden. Wel weten we dat een aantal randvoorwaarden van belang zijn voor het welslagen hiervan:

- Het is nodig dat dorpen, maatschappelijke organisaties en gemeente werken vanuit het perspectief dat de dorpen centraal staan en overheid en maatschappelijke organisaties aanvullend zijn.
- Dit vraagt dat wij als gemeente maatschappelijke organisaties die met ons het verschil willen maken vanuit heelheid kijken naar de samenleving en daarmee dus zoveel mogelijk afstand nemen van ons eigen dominante perspectief van doelgroepen en beleidsdenken.
- Synchroniciteit, dat wil zeggen dat dorpen, maatschappelijke organisaties en de gemeente Cranendonck zich in een op elkaar afgestemd tempo in dezelfde richting ontwikkelen, is hierbij erg van belang.
- Het is nodig dat de dorpen, maatschappelijke organisaties en de gemeente leren werken met het concept van meervoudigheid en het denkkader met de vier typen om zich rolzuiver tot elkaar te verhouden.
- Het is nodig dat we investeren in kwalitatief, zo onafhankelijk mogelijk opbouwwerk.
- Het is nodig dat we als overheid regie voeren op de maatschappelijke organisaties die (nog) niet bereid of in staat zijn om vanuit dit perspectief te werken.
- Het is nodig dat we een lange adem hebben. Ervaringen elders wijzen uit dat het proces dat we met elkaar in gaan er één van de lange adem gaat zijn. Wat ontzettend helpt, is dat de bereidheid in Cranendonck om ons als bondgenoten – dorpen, maatschappelijke organisaties en de lokale overheid – anders tot elkaar te verhouden om zo aan effectiviteit te winnen, groot is.

Als aan deze randvoorwaarden wordt voldaan, duwen we met elkaar een steen de berg af die niet te stoppen is.